aarta 22
1934
67 (1128)
EDE-YDE KOTO
itersojuuziin, 19.

Gazar byriiin proletaarnar, negedegtii

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b) Namiin Bur-Mongoliin MK, BMASSRiin TGK ba Burprofsovecdiin ədər byriiin oorgan

Nege gaagiin 10-12 ceentnirees baga biş urgaca abka
Nege azalta ədərtə 10 kiilaas baga bişe tariaa kubaaka

Kizaariin kolkooznig udaarniguudiin kural

al bol əəriingəə kədəlmə-iiigi pooli deere yrgelzelne

ək. Raazumoviin təgəskəliin yge

al dyyrbe. Ene kural daarnig-deligaaduud əə-kolkoozlin jamar baidal-erge kədəlmerilzə bai-ebe Menəə bide əəse-duu dutuugi ba sula eniikees ilyygeer mede-Enemnai ton çukala! e alduu dutuunuudaa iligaa medeed baikadaa ilan zaisuulkadamnai olzo əkə baina.

Gancakan ene kuralda jiregged bişe karin manai kizaariin bygede eregtei emegtei kolkoozçod byken manai kedəə azal deere garsan alduu dutuu zyilnyydee kerkibeç darui tyrgen usadkaka josotoibdi geze menəə bygede sain medeze baina. Eneende bol manai byke kycən geeçe.

Nəkedaa, kuralaa dyyrgeed bəl-kadaa bidenii saitar oilgoko zyil-nyydmnai gebel:

er ende cuglarkadaa je-d aligaa taşaldaad ba-iyydiigi sonoosod tara-bişe bidener ende cug-udalnuudiigi tailbarilan tereeniigi şiidkeberiigi ul şiidkeberiigee nite guudiin dunda kolkoo-lan deere, manai egeel arkai, dylii, bulanda bol ooziin teləə kolkooziin-alta baidaliin teləə te-gon talbikiin zorilgoor şuubdi i bykenii ujalgani ecese-byri kolkooznigiuudiin uulaltiin kədəlmeri er-regtei, emegtei kolkooz-de ene kuraliin şiidke dorkoigoor medeke bol maika josotoibdi. duradkakamnai:—Manai aakagyi. Taanar—teləə l kedəə nutaguudta ta-nto deere bucaza taraad ar kizaariin kuralda ka-n deede zergiin ba ka-ai yygee ba əəriingəə yrgiigi gyicedkeke bolno bol rajoonuudta kizaa-egçediin zebləeniigi cag a baikabdi. Bidener bol eşelnyydeeree andalda-a manai teləə'egçed bol dunda deere əəsediin-igi kaişan geze dyyrge-i şi'g'za baikiin tula uud udaarniguudiin ki-aiiin radioo zasidaani

gçed udaarniguudiin ani jamar baina geçeb in tyryynde kabari n a men bişeç kedəə aza-elmeriin amzalta bol lga ba socialis meri-yyde jabadalaas dul-bolno. Kuralda jiresen i byken 10 sain udaarnig 'syylze kolkooz byyr da bykende udaa no bolgoko josotoi. zerg in yiledberiii-n teləə, azaliin poorinii, tookiin teləə temeceze lmeride uçar joso mede-

ke sainaar kandakiin ylger zizee karuulka bolno.

3. Kolkoozuud dotoroo bolşo-viigiin katuu çanga azaliin sakilga zarçamiin teləə, kolkoozuud do-toroo bolşoviig josonii emkitei gurimtai baikiin teləə temeceke.

4. Korkooziin zəəriigi gancakan ynekeeree karşa daisanuudaas sai naar kamgaalka bişe mən muu gaar kedelzə. moriin, yresen ba maşiinadaa kair gamgyigeer kan-daza manai azakugi darattuulan muuduulza, manai çanga çadaltai baidalda orko jabadaligi tasalduul-za baiaan calgar nobço, loodor ba niudargaanigi dagagça etegeed-nyydees beki kamagaalka jabada-ligi emkedeke. Kedəlmeri kiikiin erondo arkidaza, ajagiin amaraar zuuza jabagçad, loodor zyyligyyd-tei kaii gamgyigeer temeceke regtei.

Nəkedaa, manai ulasta kolkoo-ziin baiguulaita ecesleп ba bucal-tagyigeer ilazai. Kolkooziin bai-guulaita manai Zyyn-Sibiirlin kizaertaç ilazai. Menəə emçiin azalta baidalda bucalta baikagyi ba baza ç dakaç ygeini bygedede ilerkei baina.

Kedii tiime bolboç, manai kizaa riin olon kolkoozuud dotor knlaa-guudiin ylegdelnyyd beisaar, ma-nai olon kolkoozuud bol kuulaa giin yiegdeliodr nuud, zyyligyyd, komkoi kobdoguudaar jike buzar-lagdasan baina geze bide mede ke josotoi. Ede, kolkooziin kereg-tei karşa etegeednyydiigi tendees darui namonaka josotoibdi. Deli-gaadiin ujalga—kolkooziin ylted-beriin kədəlmeride koişo tatgal-çadtai, bagaar kedelmerileed, jikeer abkiigi kycegçedtei temece-ke temeceligi oroilon udaridaka baina.

Deligaadiin ujalga—azaliin çan-ga zarçamiin teləə gurimiin teləə byke kedəə azaiin kedəlmeriin ç nariin teləə temeceke temeçe-liigi ketələberilke josotoi baina.

Bide—kizaariin tarilgiin udatai baina. Nəkedaa, ene kabar bol kyçer kabar baika josotoi geze medene bezete. Manai çirkeke zydkeke kycende, tezeelde ba

idee kooldomnai jike olon berke çeelnyyd uçarka baina.

Gebeç bidener byken ene bol berkeşeeliin syylçiin kabar bolno geze bajarlaza balguuzamdl.

Tariaagaa sainaar tariaad ba kuriaaza abaad, gereneəs egtesen agum jike tusalamzligi zebəər azaglan keregleed, bidener bol əəsediingəə aza baidal dotoroo jadaraltai tuliuur baidagaa kcişo lon ygeigeer ygei bolgozo, çan-ga çadaltai baidalda orzo çadakab di (aguu jike aliga taşalga bol-bo.)

Bdener bol kabatiin tarilgadaa açaan meteer dobtolon orzo, jiren bolzorto dyyrgeke ba kedel-meriee sain çanartaigaar byteeke ab daliigi kangaka josotoi:

Nəked aa manai zorilgo bolbol nege gegtaaraas 10-12 ceentnirees baga bişe urgaca abkiigi oroldoko kainamdi oilgogtii!

Nəkedaa, ene zilde bidener bol tsen sain kolkooz bykende nege alta ədərtə kubaagdaka tari aanii namaiin bagani 10 kilograa m bai iin ula oroldozo tullaka josoto gzeg oilgogtii (Əni udaan al ga taşalga).

Ene bol tiime bolko geze ceke bata kelze boiko baina. Nege azalta ədərte 10 kilograam kyrte-ke jabadal bolbol manai kizaariin kolkoozuudta gaikaltai jike bişe karin kamagiin baga jeriin kubaa-ri bolko bəgəəd, keden zuun koi-koozuud bol 15 20 kilograam ab-ka bolno.

Ynen cekeer kədəlmerilkebdi, gezaraa zebəə eldekəbdi, maşiina ba moridoo zebəər azaglan kereg-lekebdi, nək. Staalinii zaasan jo-soor kolkooziin zəəriigi narinaar gamnakabdi—tiikedee bidener bol ene zilde ene namar boltor əəse-diingəə aza baidaligi çanga çadal-tai bolgozo, tanigdakaar bişe bol donobdi. Tyynees caaşadaa bolko-doo bidener bol kedəə azakuigaa əəsediingəə sanaa zyydende oroo edii tiime teempeer urigşani ja-bulkabdi.

Zyyn S birı kizaar bol Alas Doro-no kizaartai Baruun Sibiirtei ba Uraaltai meriiceədə orood baina. Bidener bol ene meriiceədə ken-dete suuri ezelze çadaka ba ezel-ke josotoiç baina.

Enyyniigi dabaza gaikiin tula kabariin tarilgada sainaar beledke-kiin tula, sainaar tarika, paarlaka bə əbesiini tyyke ba kuriaaza abkiin tula juu keregteib gekede, negəə kolkooztoigoo meriicəə ygei negəç kolkooz baika ygei, megəə brigaadataigaa meriicəə ygei negəç brigaada. negəə udaar-nigtaigaa meriicəə ygei negəç udaarnig baika josogyi.

Bidener kedəə nutaguudtaa bu-caza tarkamnai geiçe. Tiimiin tula bidener bol əəsediingəə ujalgiigi geke juu, əəsediingəə pooli deere ilalta dabakabdi geze əəriingəə udaarnig bata ygee əgejaa.

Manai kizaarta egtesen aguu jikeken kengeləltiigi bidener bol zebəər azaglan kereglekebdi geze BK(b) Namiin tebiin komiitedte, soveediin zasag in gazarta ba ne-kər Staalinda udaarnigiin bata yge əgejaa (Aguu jike aliga ta-şalga bolbo)

Nəked teləəlegçed udaarniguud bajartaidaa. Udaarniguudiin jireke kural boltor tere kural bol tarilgiin syylde mal sain dotoroo kamtarza tyyn deere bidener bol ekin ty-ryygeeze jikeken ilalta dabasanaa san ədərleke bolnobdi.

Ilaltatai bolşoviigiin tarilga man dag!

Manai çadabarlitai komunis nam ba tyyniigi udaridagçaa nəkər Staa-lin bata bolog!

Byke delekei deere komunis namuud ba soveed zasag ilalta dabaka boltogo!

Zyyn Sibiri kizaariin sovkooz kolkoozuudiin pooliin sain sain udaarniguud bata bolog!

(Aguu jike aliga taşalga „uraa“ kaşkaralga bolzo bygede teləəleg-çed bosood „Internacionaaliigi“ aikabtar kykiyygeer duulna).

SSSRiin AKS ba BK(b)Niin TKiin togtool gyicedkegdeedii

Talkaar kolkooziin naimaa ərgədkəkə kereg tasaldaba

BK(b) namiin 17 dugaar kural-da nək. Staalinii tabigdaza baigaa zorilgo bol caaşani soveediin naimaagi delgeryylen, ene kereg-te nutagiin yilecberiin oronuu-diigi tataza, kolkooz, tariaaçanii naimagi ulam jikedkeker, soveed naimaagi ergedkekiin talaar şiid-kekii çanartai şine ilaltanuudiigi tuilaka geze kelesen baina.

Enyyn deerees, negen talaara soveed naimaagiigi ərgədkəze nutagiin yilecberiin oronuudiigi kanduulka ba, negəə talaara kol-kooznigudiin ynen şudarguu udaarnaar jabaza, olson boro bo-doliin olzoos əəsediingəə kubiiin keregselde, ilyyçelen gargasa tal-ka tariaagaa, kolkooziin naimaada kudaldan, tyynii orondo faabrika zavoodiin edielnyydiigi abka çu-kala azai.

Uul jike udka çanariigi temdeg len SSSR ulasiin aradiin komisar-nariin soveed ba BK(b) namiin teb komiiteduud, Zyyn sibiriin kizaariin ba Bur Mongoliin kol-koozuudta, kolkooznigudta tal-ka kudaldakiigi zebşəəsen ba tus togtooldo manai kizaariin ed keregle egçediin kopiraacada 1,5 mil-lioon pyydees doçşo bişe kem-zyyriin tariaa kudaldaza abkiigi daalgasan baina. Ene josoor ma-nai Bur-Mongoliin ed kereglegçe-diin kopiraaca 200 mingan pyy-dees doçşo bişe tariaa kudaldan abka baisanaas odoo araikan 1800 pyyd tariaa abaad baina.

Ene tasaldaligi baicagaaza yze-bel bodoto deere tus togtooliigi Mongoliin ed kereglegçediin ko-peraaca josotoi oportunisoor kan-dasan gebel, tariaa kudaldagçad-ta ed tavaar tasalaka tediigeer dyyrgesenees bişe kedəlmeri kii sen ygei.

Deerki jike ulas teriin udkatai soveed kolkooziin naimaa ergəd-kəkə keregte, nək. Staalinii kele-sen , Soveed kudaldaaniigi jiker-kyy zangaar, yzekedee bolşovig yzelnyydiigi gargana bişe, gojom-sog kubcasagyi bolson, muudan-gii taizanariin yzelnyydiigi gargaza baisanaa oilgobogyi boloitoi“ ge-seni bodoto deere manai Bur-Mongoliin ed kereglegçediin ko-piraaciin kedəlmerigi gerçelene-

Kolkooziin talkaar naimaa er-gədkəkə jabadal, kopiraaciin şu-gamaar gancakan ed tavaar tasal-san tediigeer gyicedkegdeke bişe niitiin nebterelin kedəlmeriigi tuilin çangaar jabuulka ba, kol-kooznigudiin talka kudaldaka keregtei byke tuslamzanuudiigi emkidkeke kopiraaciin ujalga bai-san şuu.

Enyyn tukai kopiraaciin zygeen kedəə aimaguud somonuudiin kolkooziin emkinyyd juuç kiisex ygei baina. Enyyntei kamta Bur-Mongoliin ed kereglegçediin ko-piraaciin beledkeliigi erkilegçe keltes caarsan direktiiv gargaad ooson medee burtaad suuna.

Gadna, aimagiin nam, soveediin emkinyydiin zygees uul keregte abtasan kemzeegyi gebel, anka tyryyn aimagiin gyicedkeke ko-miteediin priziidiymiin ba namiin komiteediin kamtarasan zəbləenii togtool gargasanaas bişe ygei (Selenge, Kiaagta, M-Şiber, tar-bagatain G. m).

Caaşada ene josoor yrgelzel-kiin zam ygei, enyyn tukai bodo to şiidkekii kemzeenyydiigi by-ke emkinyydiin şugamaar abça ynekeer bolşoviigiin tempeer bai-san tasaldaliigi usadkaka josotoi.

Basa angiiin daisanguud saad uçaruulka koorto agitaaca, kon-

zooto kudaldaa erkilke jabadaluud kedəə niutaguudta baga bişe yzeg deke tula, tyyntei eristes temece-ke çukala baina.

Olon kolkoozniguud əmçiin azaltanii dunda talkaar naimaa ergədkəke çukala udka çanariigi nebteryylen oilgaulka tus bykil nam, komsomooliin geşyyd, so-jol bolbosroliin kədəlmeriçed kolkooziin tyryylegçed daiçalan oroke josotoi.

Ene keregiigi koişo tatan jiket-keze çsuugçad kopiraaciin kedəl-merıedte katuu kemzee abka çu-kala.

Ede bygediigi gyicedken tal-kaar kolkooziin naimaa ergədke-kə keregee darui bejelyylje.

R. C.

Ed tavaariin ergiciin tukai kəd. kedəə biçegçed şuud temeceke josotoi

BK (b) namiin 17 dugaar jike kuralda nək. Staalinii kelesen, Soveed kudaldaaniigi kegzyylen delgeryylke gedegni şiidkelgyigeer caaşaa jabaza bolşogyi, tuilin jaaraltai çukala zorilgo men“ geseni bejelyylen gyicedkeke ene ederiin bidenii ujalga baina.

Euyyniigi şiidkeke negen gol koto kedəəgiin kedəlmeriçen kolkoorniguudiin, erelgiigi olzo-boriin ed tavaaraar kangaka kere-gtei, tyynii ergilgiigi saizaruu'aka josotoi.

Odoo yjede azayiledberiiin byteesen ediin osolto kedəə azal-tanii erelgiigi kangamaar baibaç, imaga tyyniigi olon niitiin dunda nebtryylyeke jabadal sula bai-dagn iilete şuu. Ilnguja, ed ta-vaariigi kedəəgiin olon azalçadta nebteryylen kangaka koperaacin kedəlmeri ylemze sulo baidagaas, kedəə azalçadiin çukala kereg-gselyyd, keregtei cagta ygii baidag. gadna, koperaaciin kedəlmeriçed baisan ed tavaara zəb josoor kubaaka ygei, karian niuur sakika juu, all əəsedee edeleke jaba-daluud kemzeegyi olon yzegdedeg şuu.

Manai kebleliin soninii zorilgo bol azalçad kedelmeriçediigi em-kidken, tedeniigi nəbteryylen ketelegçe zebseg mən bəgəəd deere dursagdagcan jabadaluudiigi uridçalan mederyyleze baika joso-tol.

Bodoto deere karaza yzebel, eldeb buzragai jabadaluudiin bo-loson koino medeecel bolgon tunkaglagdadag uçaruud jikenki dee baina. Mani kedəlmeriçen

kedəə biçegçed bol kedəə bolozo baisan uçaruudiigi niitiin dunda tolilokaas gadna, byke azakuin erçemteigeer jabaka keregte tui-lin jike ujalga beje deere abka josotoi.

Ed tavaariin ergiliin şuud zasa-ralta bolgoko keregte koto ke-dəegiin koperaaciin kedəlmeriigi tasaraltagyi sonindo biçeze baika josotoi.

Zişeelebel, kabariin tarilgiin beledkel tukai.

1. Koperaaciin şugamaar kedii zeəberiiin kudaldaa emkidkeke baisanaa, enəə kediigiin belen bolgood bainab.

2 Keden təkeriglin, jamar ed ta-vaariigi beledkeed bainab, ker zerge cokom azalçadiin tyryylen kereglekə zyilyydiigi beledkeze bainab.

3. Tarilgiin talmaida koperaaciin şugamaar kedii ideenii stoloovijgi neeke baisanaa, jamar beledkeltei bainab.

4. Ed tavaariin ergiltiin tesə-biigi kediiçeneen gyidkeze bainab

5. Niitiin dunda nebtereliin kədəlmeriigi koperaaciin şugamar jamaraar jabuulanab.

6. Şine geşyydiigi kamzuulaka kedəlmeri jamaraar jabuulanab.

Koperaaciin şugamaar jamar ta-rilga kiike tesəbtei ba tyynii beledkeliigi ker zerge gyicedkeze bainab.

8. Koperaaciin şugamaar mengə elsyylke kedəlmeri tesəbee ja-maraar dyyreze bainab.

9 Kudaldaanii delgyyr (laavkiin) dotorki baidal ker ceber bolbosoro-lto yzemzetei baidagbe.

10 Kedəə azaltanaas sain dur-taar tariaa kudaldan abka kedəlm-eri jamar zerge gyicedkegdeze bainab.

11.Nutagiin tyykei ediin beled-keliigi jamaraar gyicedkeze bai-sanii, gekegçen tasaraltagyi biçeze baika josotoi.

Gadna, koperaaciin kedəlmeride angiiin talaar labtai şalgamal, cokom soveed kudaldaanii zorilgi-igi gyicedkeke çadabaritai nekə-diigi elsyylke bolood, bolşoviigiin şyymzeleliigi çukala ergədkeke josotoi.

Caaşa ed tavaaraar olon niitiigi kangaka keregte, ulasiin bykil zaaliin emkinyydiigi kabaaduulag-dasan baina.

Ilangajaa goortiin şugamaar koto kedəegiin azalçadiin dunda ed tavaar nebteryylen kangaka jabadal jikeken kubi ezeleləne. Zygeer tedeniı bodoto kedəlmeriigi karaza yzebel bagaşbişiin dutag-danuud urida mete olon baika jum.

Tiimees manai soninii kedəl-mer çen kedəə biçegçed, tyynii kedəlmeri tukai jike sanala tabika josotoi.

Ede deere toologdoson zyilnyyd tukai, kedəlmeriçen kedəə biçeg-çed bolşoviigiin josoor temecelden orozo ton oiriin bolzoroor soveed kudaldaanii kedəlmeriigi saiza-ruulan ed tavaariin ergiligi kur-dadkaza, nək. Staalinii zaabariigi gyicedkejaa

R.C.

Konidiini ədər byri ykeze baina

Selenge. Əbər—Zeəkeln somo nii „Kalinin“ kolkooz bol malin təl abka kampaaniigi tuiliin sai-laar engergeze, socialis mal aza-liigi kegzeeke ene ederiin çukala zorilgiigi tasalduulza baina. 1933 onii oroonoos 49 tolgoi koni—ja-ad bosood „Internacionaaliigi“ maan telləke josotoi baisan aad,

35 tolgoi telləzə, 25 tolgoi kuriga eşegen ykesen baina.

Ene kolkooz bol kamta 126 ko-ni—jamaadtai aad. tedenii 99 ku bini kamuu əbəçəndə nerbegdeze ədər byri ykeze baina.

Mən bişe maluudiin t.l abalga bol ene mete baina.

Maliini baira kyiten ba arig ce-

beriin talaar tuiliin muukai tula, teləə abka ba əbəçənii delger-keni zailaşagyi aza'. Enyyniigi bo luulkiin kemzee abasan zyil ygei.

Enyynees gadna, zaluu malaa alaka, kiudaka jabadalnuud ba ka-ina. Ene jabadalnuudiigi taaraka gazaraas ankaragtil.

Griişa

BK(B)NAMIIN XVII-DUGAAR JIKE KURALIIN DYNGYYDE SOVEEDUUDIIN KӨDӨLMӨRIIIN ZORILGONUUD TUK

Buriaad-Mongol respyyblikiin somon--toskonuudiin soveeduudiin kөdөlmөriçө anka dugaar kural deere nөkөr JERBAANOVIIN kelsen iledkel

(Korrespondeentiin temdeglel)

Nөkөd aa! BK(b) Namiin XVII-dugaar kural janvaariin syylees ekileed fevraaliin kakas boltor kөdөlmөrilөgsөn baina. Ene kural deere namiin tөb komiteediin jabuulsan kөdөlmөri tukai nөkөr Staalinii iledkel, aradiin azakuin kөgzөkө kojordugaar tabanziliin tөsөb tukai nөkөr Moolotov ba Kyibeçeviin iledkel, nam soveediin baiguulalta tukai nөkөr Kaganooviçiin iledkel, Kominteernada suugaa komuniis bolşoviig tөlөөlөgçediin toocooto iledkel—nөkөr Manujiilskii' tөbiin şalgaka komiisiin kөdөlmөri tukai Vladiimiisskiin, iledkel ba BK(b) Namiin tөb kinaka komiisiin kөdөlmөri tukai nөkөr Rydzydtaagiin iledkel endeniigi duulaza zөblөsөn baina. zөblөsөn ba tөlөblөsөn aguu jike tyykete togtooluudiigi gancakan iledkeleer barakiin argagyi tula bi bol zөbkөn uul kural deere kelcesen zyilyydees ton gol asuudaluudiigi abça keleke bainab. Ene gol asuudaluud bol manai өөriingөө kөdөlmөriigi caaçani jabuulka keregte nileed jike tuskai meriin kөtөlbөri bolzo egene.

Namiin XVII dugaar jike kuraliin

I

XVII-dugaar kural—ilagçadiin kural mөn

Namiin XVII dugaar kural bol ilagçagdiin kural bolko baina. Nam bol XVII daki kuralda kezeeniikiees ilyy eb negedeltei. Jirkeze J a m a r u ç a r a a s ene kural g a n c a a r a a l i a ç a n d i i n kural bolko jum? Manai medekede enyynees urida keden olon kuraluud bolson begөөd, tede bol basala kiize, byteesen kөdөlmөriin dyngyydiigi gargaza, caaşaa jabuuulka kөdөlmөriigөө pragraamiigi zokioozo gargadag baisan juma. XVII dugaar kuraliin imagta ilagçadiin kural bolkoni zygiin kereg bişe. Manai nam bol angigyi bodoto socializm bөlgөmiigi gi togtookiin zorilgo tabisan begөөd, 1917-18 onguudta oros oronii proletariaad ba azalçan tar'aaçad kamtadaa jabaza, kapitaaltan pomeeişaguudiigi unagaan, zasag teriin erkiigi gartaa abasan darui, ceregiin yjede gemten sandarsan aradiin byke azakuigi deeşelyylen tokoniguulza, tyynii daraa aradiin byke azakuigi şinedken baiguulka yje bolson belei. Ene yjede komuntistanuudiin zygees gancakan SSSR te socializm baiguulka jabadaliigi itegeke ygei, namiin zinkeni şugamiigi zөbtөidө toolkogyi sezegleke jabadaluud garsan baika juma. Jamar gol asuudaluudiigi toiron itegeke ygei jabadal gara b gebel: Troocki—kamagaas koino geegdeze kocorson, tomo indyysteri ygei, kөdөlmөriçөn angiaar өcөөn nelenkiidee tariaaçan zontoi, gazar tariaalangiin orondo socializm baiguulaad jaagaad çadakab. SSSR bol nөkөrgyi ton gancaaraa geze medeke keregtei. Tiime tula kariin tuslamza ygeigeer socializmiin baiguulaltiigi oros gazarta baiguulza bolko ygei, butarkai zize өmçөdөө ezerkeke zөөritei tariaaçan zon bol socializmiin zamaar kezeedee jabka ygei orosiin prolitariaaduud ene olon zizeg byrzyi өmçiin azaltaniigi өөriingөө kөtөlbөri dooro abça çadaka ygei g.m.-өөr kelsen baina.

Ene Troockiin yzel surtalaas negөө taliigi barin. өөrө yzel gargasan baruunii oportuniistanar Bukaarin, Toomsk tyryytei baisan juma. Ede kelkedee Leenin bol socializm baiguulka tukai surgaal zaabari bidende enekeerөө orkison, tiime tula socializmiigi baiguulza bolko. Bidenerç ene zaabariaas garka joso ygeibdi. Zygeer kaişan geze, jamar zamaar. jamar argaar socializmiigi baiguulaka tukai tusagaar kelseke josotoi. Odoo namiin tөb komiteedaas tөlөblөgdөsөn zamiigi buruuşaanabdi, ene bodolgotoi bidener taarna ygeibdi. Juub gekede SSSR te kөdөlmөriçөn angi ton өcөөn, manai kөdөө gazarta niudargaçuud jaaka argagyi olon, koto gazarta bajaçuud neepmaanguud jaaka argagyi olon Tiime tula socializm baiguulka jabadaldaa edegeer daisan etegeedte dobtolon orozo katuu çangaar tedeniigi usadkan jabaka josotoi bişe, karin tedentei ebiin josoor jabaza socializmiin baiguulalta ergөlzөlyylseer tedeneriigi socializmda oruulza bolko baina. Juub gekede manai, socializm baiguulaltiin ulam caaşaa jabaka byri angiin temcel sularza, socializmiin kedi deeç ilaaigi niudargaçuud ba jөrө kapitaliiz etegeed medeze abkadaa kopiraaciin şatiigi damzan jamar ba temecel ygei geer socializamda orolcono. Iime kadani angiin temeceliigi ulam debzeeze, tedende katuu çangaar dotolon orkiin kereg ygei geke meteer ton namiin şugamda karşa, Leeninii surgaalda etegeed zyriyy yzel gargasan baina.

Namiin zinkeni şugamda zөrigçdiin şugam kedii yrgeer kelkede iime baina.

Manai nam bol udaridagça Staalin tyryytei ene şugamiigi eris buruuşaaza. tedenii şugamaar jabai ygei, namiin zinkeni şugam ile todoor gargaza socializmiin baiguulaltiigi jabuulsan baina.

Ene şugamni kenii şugam be gekede Leeninii şugam begөөd, nam bol eris çangaar SSSR iigi indyysterizyylke geze zorilgo tabisan baina. (Namiin XIV dugaar jike kural ulas oronoo indyysterizyylke jabadaliigi kamagaas tyryyn asuudal bolgozo, jaaka argagyi kurdabçalaltaigaar jabuulaa ygei cagta, koto kөdөөgiin azaliigi socializ zamaar kөgzyylze, gancakan SSSR ulasta bodoto socializm baiguulza bolko ygei baisan, Ulas oroniigi indyystrizyylke jabadaliigi jabuulkadaa nen tyryyn kөndө indyystriigi gol bolgozo maşiina zebseg bөtөөkө maşiiniigi bii bolgoson baika juma. Ene bol koto kөdөөgiin azaliigi şine teeknikeer zebseglen kujaglaza jabuulka gesen gaikamçag mergen boldolgo mөn. Iigeze baikada baruunii opurtaniistanuud kөnde indyystriigi gol bolgoko ygei, kөngөn indyysteriigi gol bolgozo, egeel tyryyn olon niitiin edleke ideke zyilnyydiigi gargaza baika jo otoi geze erilte kedeg baisan. Ene şugamiigi manai nam ba tyyniigi udaridagça nөkөr Staalin eris buruuşaaza, kair naii ygeigeer tedentei temeceze buta cokison baina.

Namiin ene zinkeni şugam zөb baisan uu? gebel—çukamtai zөb baisan. namiin XVII dugaar jike kural bol imagta namaas gargasan ulas oroniigi indyystrizyylke gesen bodolgiin dyngyydiigi gargasan baina. Ene dynni juu yzyylneb gekede, namiin zinkeni şugamiin ynekeeree dyyren gyicedeer ilasaniigi gerçelze egene.

Socializm baiguulka jabadal bol temecel ygeigeer zөndөө, belekeneer buuza jirke ygei, enyyniigi baiguulkiin tula kemzee ygei jike temecel jabuulka keregtei. Angiin daisanguudiigi eselte susalta ygeigee buta cokiko keregtei geze XVII kural kelsen baina. Tede oportonistanuud bol angiin temeceliin gol udkiigini oilgoogyi baisaniigi iletodoor gargaza, bidenii ulam caaşaa kөgzөkө byri angiin temecel galzuu jikeer kurcadka, angiin daisanuud nen tyryyn niudargaçuud temecelgyigeer өөriingөө baidaliigi aldaka ygei, jaaka argagyi jike korto zөrçөl jabuulkani çukam geze negen taa busa kelsen baina. Tigeze baruun zyynii oportaniistanuudiin ton buruu Leninizm ba namiin şugamda tus karşa yzegargasaniigi delbelen ileryylkiin kazuugaar dunda çadaltai tariaaçanii kojor telşee kolborkoi boikiigi ileryylsen. baina Dunda çadaltai tariaaçan bol negen talaas azalçad bolkolo kөdөlmөriçөn angida dytelke, өөsөdөө tus byridee ezerkeke өmçiin zөөritei tula kөrөngөtөndө mөn dytelelceke baina. Kerbee bidener tariaaçanii zonii ene kojor ondoo taliigi z bөөr oilgozo өө dingөө bejede tataza çadaagyi bol dunda çadaltaniigi өөriingөө ton dөtiin kelkeiee kolboo baiguulagçad bolgozo çadakagyibdi geze Leenin kelesen belei.

Bidener bol dunda çadaltanai bodotojoo zөb barica baiguulza tedeniigi өөriingөө kөtөlbөri doro gyced abaad, tedentei kamta niudargaçuudiin urdaas temecen orozo josotoibdi. Tiime tula ene tariaçaan zontoi zөb baricaa zokiooko asuudal socializm baiguulkiin negen gol zyil mөn.

Namiin XVII dugaar jike kural bol negen ulasta socializm baiguulka jabadaliin dyngiigi gargaza namiin jabuulsan zinkeni şugam enekeeree zөb baigaa geze olobo.

Socializm baiguulkiin ekin program bol anka dugaar tabanziliin tөsөb baisan begөөd yynii gycedkel bol manai ulasta ilalta tuiluulzai. Nөkөr Staalin bol gol ilaltanuudiigi gurban zyileer onçolzo kelesen.

I. SSSR te socialiis ekenoomikiin fundaamenta baiguulagdazn, SSSR bol bodotojoo socializmada orobo Socializmiin fundaamintiigi bai-

guulka jabadal tөn kөndө kyçer kөdөlmөrini mөn, odoo bolkodo bidener ene fundaaminta deeree өөdөni barilganuudiigi boskoko boloobdi. Ene bol ton kөngөn kөdөlmөrini mөn.

2. SSSR bol koino geegdesen tariaaçan azaltai oronoos. tyryy jabaa endyysteriin oron bolzo çadaba.

3. SSSR oron bol sojol bolbosorol ygei, yseg biçeg medeke ygei, karankui balai ulas baisanaa, odoo bolkodo ton tyryy. sojol bolbosoroltoi oron bolzoi.

Imөnyyd bodoto barimtanuud deere namiin XVII dugaar jike kural ynekeeree ilagçadiin kural bolkoni gaikal ygei.

N ө k ө r S t a a l i n i i sonor m e r g e n ş u g a m a ynekeeree ilaba. Namiin XVII dugaar kuraliin 3000 garan tөlөөlөgçөd negen sanaltai gaar, bygede bajariin kөgzөmөөr ton inagaar nөkөr Staaliniigi ugtaza bajar kөrgөsөn baina. Ene kuralda suusan uridiin kuuçanii bolşoviiguud, өsөө iime diingөө nasan dotor namiin byke kuralnuudta jabasan bolboç, kuraliigi yzee ygeibdi, iime negen sanaltai iime jike ilaltatai kural geze odoo gancakan ene XVII dugaar kural bolzo baina gebel kelcebe.

Namiin XVII dugaar jike kural deere nөkөr Voroşiilov, Kiirov ba busaduudaas manai namiin tuilza garsan jike jike ilaltanuudiigi temdegleze, VXII dugaar kuraliin ynekeeree ilagçadiin kural bolkiigi kelke zuuraa, ene ilaltanuudiigi kemzeegyi jike temeceliin kyceer, kemzeegyi jike oroldolgoor tuilagdaba gebe. Ene jike ilaltiingaa aguu jike dyngyydiigi ilagçadiin gargaza baikada enyynii urida namiin şugamda zyreze jabasan opurtanistanuudaas basa orolcozo temdeglelceke oroldolgonuud garça baina. Edener bol manai namiin zab çөlөөgyi kөdөlmөrileze, negen orondo sociliizma baiguulza baikada tyryyçiin zergede zagcalsaza temecelcee ygei karin kamagiin syyliin oboozdo jabadalcaasan baina. Tiime tula tedeni odoo namiin tyryyn zergede orolcokoni ton kecyy berke baina. Edener bol ilagçadiin zergede orolcozo dyn gargalcakiigi kedii oroldobolç, kedii namiin ajalgaar duulakiigi oroldobolç, tereni mөrtel bolzo egө ygei.

Nөkөr Bukaarinç namiin kuraliin urda zogcozo. namiin ajalgaar guulkiigi kedii oroldoboç tyynii kooloi iime adali bolzo ekө ygei baina. Enyynees yre garkagyi, edenii sanalta zyrçelte kiisn jabadaliigi kөdөlmөriçөn angi kedii deeç mataka ygei.

SSSR—iin azayiledberiin kөgzөlto.

Nөkөr Staalin өөriingөө iledkel dotor, SSSR iin byke azakuigi yndeseereni şinedkөsөn jabuulganuud ba kөdөlmөriçөn angi bolon azalçanii azamidaraliin baidal sojol bolbosoroliin kөgzөltө tukai nileed jike olon barimtanuudaar çimegdesen yge kelzei. Nөk. Staalin bol өөriingөө iledkel dotoroo manai ononii kөdөlmөriçөn angiin tuilaza şineer bөtөөsөn yiledberiin oronguudiigi toolkodo Staanca baiguulalta avtomobiiliin yiledberi, traagtariin zavood kiimiin yiledberi, motoor beledkeke yileberi, airoplaan byteeke yiledberi, tyribiin giniraator, şalgamal staali, kauuçuug azood g. m. jike jike kari gyrenyydees jaabaç dortoko ygei yiledberinyydiigi baiguulagdaa geze kelesen baina. XVII dugaar kuraliin byke materiaalnuudtai taanadiin saitar tanilcasan baika tula, şine barigdsaan yiledberinyydiigi bygediigini toolol ygei ene tediigeer kemneje. Bidener bol namiin XVII dugaar kural deere manai oronii byke ilaltanuudiigi aman ygeer bişe bodoto barimtaar, niydeeree karaza, garaaraa bariza yzeebdi. Politeeknikiin myzei dotor baiguulsan viistovkiigi karasanaa taanarta kubaaldaza keleke bainab. Ene myzei dotor manai soveed ulasta byteegdesen bykii narin onisoto maşiina, motoor ba eldeb janziin zebsegyyd kiimiin yileberiin gargasan edlelnyyd bolood kөdөө azalda kereglekө byke maşiina zebsegyydiigi gyicedeer tabisan baigaa. Tedeniigi karaza tanilcakiin kazuugaar, tede maşiinanuudiin jaaza, kaişan geze kөdөlmөrildөdөgiigi bygediigini yzeebdi. Zişeelkede: alta maltaza gargadag „Draaga“ geze maşiina bidende karuulsan, tere bol gaikaltai jike, gaikaltai narin beleer oilgoko argagyi maşiina baina. Ene maşiina bol altiigi maltaza gazaraas abaad ugaagaad ceber altiigi gargaad өkө çadaltai Basa bidener bys kiideg argagyi jike maşiina yzesenbdi, ene maşiina bol cөm өөrөө bysiigi bөtөөzө gargana. Ene maşiiniigi karkadz kynii oilgokoor bişe, toolozo barşagyi, niyde aldama olon sabagça beje bejees degeedelden oroson baika begөөd, iime maşiiniigi kөdөlgөzө kereglekedee kedii kycen keregteib geze asuukada. iime 10 bujuu 11 maşiiniigi kөdөlgөzө baikiin tula 1)11 kynii kycen keregte geze kelebe. Iime olon maşiiniigi (11 kyn kyndelze baikadaa negen maşiiniin utasan tasaral jaakab gekede, tere maşiina kerbee negen utasanii tasarabal, өөrөө togtood өgөdөg çadaltai gene. Iimө jike ilaltanuudiigi niydeeree yzeebdi bygediigini keleze baraka argagyi. Enyynees gadna terө myzei dotor baisan tasalga byride yzekede tus byri azalda kabaatai Staalinaas өgtөsөn loozongonuud baika jum. Staalinii tere loozongonuudiigi gyicedkekedee, ene olon maşiinanuudiigi byteesen baika juma. Enyyn deerees bodokodo nөkөr Staalin jaasan zitei mergeneer urid sanaza ene bygediigi byteekiigi zaasaniini gaikaltai.

Kerbee, bidener baruunii oportaniistnuudiin zaasan zamaar jabaza ene bykii maşiinanuudiigi kari ulasaas altaaraa kudaldaza abka bolbol jamar jike alduu kiike baigaa biibdi. Manai ilaltanuud ene mete baina. Nөk. Staalinii iledkel duulaad ene biistөvke karaad garkadaa, jaaka argagyi jike bajaskalnai zorig orozo, argagyi bardam bolon, ynekeeree bide ilababdi geze medekeer baina. Manai udaridagça nөkөr Staalin ynekeeree gaikamşag mergen kyn geze medekeer baina. Ene jike ilaltanuudiigi yzeed baikadaa bi iigeze sanaab: bi bol Buriaad Mongoliin Respyyblikede mөn juumiigi medeke, gegeereltei tyryy kynii negen bolboç ene olon maşiinanuudiigi karkadaa juuç oilgoko ygei, kamagiin koino geegdesen kyn bolood baigaab. Iime tula nөkөr Staalinaas teekniikiigi şudalka, ezelke gesen loozon ynekeeree zөb baigaa

Manai ulas kari ulasuudta oroldoo ygei maşiinanuudiigi bөtөөzө çadadag bolson baina. Iime bolkodoo bidener kojordugaar tabanziliin dotor teeknik yiledberiiin talaar kari ulasuudiigi gyiced kyceze urdani orkomnai magadlalta ygei baina. Manai orondo urid kooson zerlig tala baisan kediiken zil dotor aragagyi tomo bolboson ekonoomiiin tөbyyd baiguulagdana zişeelkede: Kyzbaas gazarta zerlig gazarta yyskegdela, mөnөө bolkodo argagyi bolboson tөb gazar bolmiin XVII dugaar jike kuraldaa nөkөr Staalinii Kyzbaasiigi daki Dombaas bolgoko asuudal tabiba.

Manai ulas bol delekeiin amitan zonii tyykede yzegdeegyi jike barilganuudiigi bogonii cag dotor baiguulza baina. Ziş gekede: Baltiin dalai ba Caganlai kojoriigi kolboson 227 kilomeeter kanaal baiguulagdaza, tere kanaalaar keden jike porkooduud jabaza baina. Tere kanaalani zamda dairaldaza argagyi jike kada uula, oi, usa namag bygediigi garsan baika juma. Mөn odoo kodo ene kanaalda zergeleed basa negen kanaal baiguulza ekilze baina. Odoo yjede gol Voolgo mөrөn kojoriigi boko 127 kilomeeter kanaal barigdaza baina Kojordugaar tabanzil dotor Voolgo-Doonii kanaal bariza, tyyntei Kara dalaigai bokoor tөsөblөgdөө. Iime bolkodoo Leeningraadaas Baltiin dalain porkoodto suugaad Caganmөsөn dalai orozo, tendeese Kasikon dalaida kөrөөd, gazar deeguur diin dalaigaar toirozo Kara dalaida orood, Kara dalaigaar Moskvaa jireze çadana. Iime jike ilaltanuudiigi kezee jamar negen tyykede tuilagdaa geegçe. Eme jike ilaltiigi gancakan manai ulasta, komuniis bolşoviig nam ba nөkөr Staalinii udaridalgaar baza tuilagdaba. Iime bidener ilagşad boloo jaagaa biibde. Ene bygediigi maşiinuudiigi maltakadaa kyn kyceer bişe, cөm bolbosoroto maşiiniin kyceer bөtөөnө baina.

Kөdөө azaliin Şinedkelge.

Manai kөdөө azaliin byke jabuulga yndeseeree şinedken teeknigzeryylegdeze baika begөөd namaas gargasan ulas oroniigi indystrizyylke gesen mergen bodolgo ene ilaltiigi olguulba.

Namiin 17 dugaar kural, kөdөө toskondo tuilagdasan baiguulaltiin ilaltiin dyngyydiigi gargaba. Enyynees kedii urida nөkөr Staalin bolbol kelkedee soveed oronii ilangujaa kөdөө azaliin caaşaa debzeke jabadaliigi zөbөөr udaridaza, zөbөөr kөtөlөzө jabaa ygei bol, kөdөө azalni kapitaaliis zamaar caaşaa kөgzөzө bolko geze kelsen baina. Juub gekede kөdөө butarkai zize azaltan jike olon begөөd, butarkai zize өmçiin azalaas өdөr byri, cag byri өrgөn jikeer kapitaliizm joson kөgzөzө garna geze kelesen baigaa. Kөdөө gazariin zizeg өmçiin azaltaniigi niudargaçuud mөlzөgçөdөөs ilgaza karka josotoi. Bidener bol Leeninii zaasan kopiratiiviin şataar kөdөө azaliigi debzyylke josotoibdi gedeg baigaa.

Ene kopiratiiviin şataar kөdөө azaliigi debzyylseer jirkedee, bidener odoo dor kopiraaciin deede şata bolko kөdөө azaliin arteeliigi gol foormo bolgozo, tariaaçan azaliigi kamtadkaza jireebdi: Kөdөlmөriçөn angi bol tariaaçan zontoi baricaa baiguulkada gancakan ed keregceliin talaar beje bejee kangalcakiin karilcaa baiguulaa ygei, tyyntei kamta yiledberiin talaar beki baricaa baiguulza, kөdөө azaliigi kөtөlөn jabazai. Kөdөө azaliigi socialiis zamaar kөgzyylen jabuulka kөdөlmөri bol zөndөө bytee ygei, jaaka argagyi jike temeceleer angiin daisanguud zyse byriin oportuniistanuud, lama bandinartai kair nair ygei temeceseer jiresen kereg geze medeke keregtei. Manaiç Buriaad Mongol ulasta abaad yzekede ene ilalta bodotojoo baina. Manai SSSR-iin dotor kolkoozilı baiguulalta 65% bolozo, nelenki tariaalan azaltai yndesen gazaruud niigem kamtaralda keden zilei orson baina.

Iime jike zorilgiigi manai nam ba zasagiin gazaraas tabiaad baikada, olon ulasiin kapitaaltan naada karaza odoo ene zorilgo deeree soveed zasag unaka bişe inieelden bososon baina. Oros oronii olon milioon tariaaçan өmçiin azalçad, socialiis zamaar kөgzөkө ygei geze batalan baisan belei. Enyyniigi manai oron dotor baisan angiin eldeb daisanguud ba zyse byriin opurtansiitanuud kalan abça bidende zyrçegsen, bidenii kөdөlmөr kiisen olon baika jum tiime bolboç manai nam asan keregee kycendeni kemzee ygei jike ilalt tuilaba.

Manai nam bol өөriin dugaar jike kuralda arad azakuin yndesen zyi cөmөөrөni şiidken çadaa baisan keden jike berkeşe ilan dabaad jireze, koj tabanzil dotor angigyi bөlgөmiigi baiguulkiin şuud orozoi.

Kөdөө azaliigi kamtalna, tedeniigi azakuin ba keliin talaar bekizyylen zebsegeer gyiced kujagla uudta ulas teriin kelt baiguulan, ulam bekizyyl Kөdөө azaliin jabuulgad olon traagtarnuud, komba ba keden milioon tөkөrigi azaliin maşiinanuudiigi bekizyylkeer, kapitaliizm ylegdel bolko niudargani buta cokiood, ylegdel kog uudalan tyrize ecesleke ja jabuulza baina.

Kөdөө azaliin talaar uul ilaltanuud iime ba tula namiin XVII dug ilagçadiin kural geze nere çukamtai zөb bolkoni ө

Azalçanii amidaraliin baidal ba sojol bolbosoroliin kөg

Mөlzөgçө angiigi usadkaza socializm baiguulalta deere tuil asan aguu jike ilaltanuud bol kөdөlmөriçөn angi ba azalçadiin azaamidaraliin baidaliigi nilieed kygzyylbe. Ene mөlzөlgiigi ilasan tyykete ilalta bolbol azalçanii amidaraliin baidal ba bykii aza baidalani yndeseeree saizarunlalta gargalgyi baiza çadaka ygei juma. Busadiin çusiigi kөkөgçө anginuudiin usadkalga bol kyn kyniigi mөlzөkө jabadaliigi ygei bolgobo. Kөdөlmөriçөn tariaaçan kojoriin azal kadaa mөlzөltөnөөs kakasaba. Urdani, aradiin azalaas mөlzөgçөdiin şakaza abça baisan oroşo bol odoo azalçanii garta yleze zarimni yiledberiigi ergedkөkө ba yiledberide şine bөlөg azalçaniigi oruulka jabadalda, zarimni kөdөlmөriçөn ba tariaaçanii orşiigi şuud ceke jikedkeke jabadalda kereglegdedeg bolzoi.

Kөdөlmөriçөn angiigi cokiko taşuur bolko azal ygei baidal ygei bolzoi. Byrzyitenii oronuudta olon milioon azalgyi çyyd kiike kөdөlmөri ygei jadaral zyderelnyydiigi yzeze baidag baikada, soveed sojuuzda kөdөlmөri ygei. azaliin aşag kөlөsө abadag ygei kөdөlmөriçөn geze baika ygei bolzoi. Niudargaçuudiin talkidalga ygei bolzo, kөdөө toskondoki guiranşalga ygei bolbo. **Kolkooznig bujuu өmçөtөn tariaaçan byken kerbee loodorloko ygei, zaika teneke ygei kolkooziin zөөriigi kuluukiigi kycedeg ygei, ynen şudarguugaar azilladag bөl odoo kyn şingieer aza suuka argatai bolzoi.**

Mөlzөltiigi usadkaza, azalgyi baidaliigi ygei bolgoson jabadal ba kөdөөdөki guiranşalgiigi ygei kiisen uçar bol jamarç aikabtar „dimokraad“ byrzytenii oronuudiin kөdөlmөriçөn ba tariaaçanii sanal bodoldo ton oroşo ygei, jike kemzeenii, azalçanii amidaraliin baidal da garsan tyykete gyicedkelnyyd mөn baina.

Manai tomo tomo kotonuud ba azayiledberiin tөbyydiin tөkөl çaraini yndeseeree kubilza, ondoo bolzoi. Byrzyiten ulasuudiin tomo tomo kotonuudiin zailaşa ygei temөgeni bol kөdөlmөriçөni koroo gedeg, kotiin zakada baidag karankui noiton şiigtei jikenkidee gazar dooro kiigdesen, ebderze muura san oron suusiin nөke olon cobon orşozo, tede kooson kynyyd burtag dotor bucalka boltoroo şik kubi zajaagaa karazabaida Mөn tyynçelen kөdөө tөkөl çarai byri jikeer Uridiin kuuçan toskon bo gazarta kamagiin tyryyn poop lama, niudargan naaşaa toboildozo ga san ba tariaaçanii ebderçe gernyyd zaka yzyyreer orondo, olon niite azakui tai, klyyb, raadioo, kinoo li, biblioteeke ba jaaslitai, kombaina. tariaa cokiko aftomobiilitai—şine tosko zo baina. Kuuçan cagiin çadaaşan—„kyndeten“ bo dargaçuud. mөlzөgçөd, m sөlөgçөd, kypees konzo uriaadniguud, ygei bolzo giin şine toskonii mede daaçan bol kolkooz, sov guuli, klyybyydin kөd akalagça traagtarçad ba çig, gazar azaliin ba ma brigadiirnuud, kolkooziin

(Yrgelzelel 2 ni

.. Jerbaanoviiin iledkeliinyrgelzelel

(kojordoki niuuriin yrgelzelel)

n sain eregtei emegtei luud men bolno.

in dotorki kubiskal kadaa kon burtag gernyydiigi i Edenii orondo şine barig iruul gereltei kedelmeriçe saikan koroonuud bii bol- ai kedelmeriçenii koroo- l kotiini tebyydees deere aidag, bygedede ile beze- kedee kojoriin koorondo ki esergyy baidal ygei bolzoi. Koto bol tariaaçanii niyden deere, tedeniigi melzeke teb geze yzeg- dekejee bolizo baina. Koto kedee kojoriin kooroondoki azakuin ba sojol bolbosoroliin kelkiee kolboo ulam byri bekizeze baina Kotiin aza yiledberiees kedee tuskan bol traagtar, kedee azakuin maşiina, aftomobil udaridaka kynyyd ba menge zeerinyydiin tusalamza ab- ça baina. Basa kedee toskon bol maşiina traagtariin staanca, re- moonttin mastirskoi, kolkoozuudiin eldeb tereliin aza yiledberiin ga- zarnuud, biçiikan elegtere staança- nuud geke mete eesediingee aza yildberitei bolzoi. Koto kedee ko- joriin sojol bolbosoroliin guuneke bytyyreze baina, azalçanil amida- raliingaa baidal ba sojol bolboso- roliin talaar olson gol gol gyiced- kelnyydeni ene mete baina.

kiike tula, ene tediigeer kemneje. Zygeer 1934 on dotor maliin too tologoi jaabaç dooşoo oroko iosogyi zaabol deeşelke josotoi. Ene amagalan bişe baidaliigi zaa- tagyi usadkaka josotoibdi. Ene keregte somonii soveeduudiin kariuucalga jike baina.

Tarilgiin beledkel ton muu. Odoo bolkojoo baisan kabariin tarilgiin beledkel, manai respyyb like ton muu jabaza baina. Yrese- nii froont zebken 78% gyicedkeg- deed baibaç, tyynii çanariigi yze- kede ton kangaltagyi. Nelenkii tariaalan azaltai aimaguud yrese kaakiin talaar zigşyyritei kozom- dozo jabana. Karin namiin teb komiteedaas yriseuii foondo uris- lamzaar egtezo bidenii baidal te- dii zasakaar baina gebeç, kabariin tarilga tasaldakiin tuilaa kereed baina geze medeke keregtei. Muu çanartai yresenii tariaagi, sain ta- riaagaar soliko jabadal ton muu jabana. Zakaamin ba Kiaagtiin aimaguud ene talaar odoo kyrter juuç kiigee ygei. Ende baja neker Staalinaas 10 konogiin bolzor dotor yreseuii tariaanii çanariigi şalgaka, muu çanartei baibalni ta- rilgiin kemzeegi ergedkeke gesen teligraama abtaba. Ene bol ton çanga deregtiiv men begeed, bi- dener zaa bol enyyniigi gyicedke- ke josotoibdi. Men saja neker Raazumovaas odoo zilde erte ka bar bolno. tiime tula kabariin ta- rilgiin beledkeliigi eder seni il- gaa ygei, eselte susalta ygeigeer jabuulza dyyrgegtii gesen telig- raam abtaba. Tiime tula kabariin tarilgiin bykii osoldoluudiigi yne- keer bolşoviig kedelmeriee usad- kaka josotoi bolbo.

Menee kyrter strakovoi foondo 50,6%, ebesenii beledkel 79%, zagasanii beledkel 35,3% modo- nii beledkel 55,4% traagtariin za- sabari 84 proceent. (zarim MTS- uud deere zebken 53 proceent. gyicedkegdesen baina.) Ede faag- tanuud juu gerşelne gekede yne- keeree manai respyyblike amaga- lan bişe baidaltai, kabariin tarilga- da ynekeeree muu beledkeltei bai saniigi gerşelne.

Bidende ene baidaliigi usadka- ka erke baidal baina juu gebel- çukamtai baina,

Namiin teb komiteedaas zyyn sibiir ba manai Buriaad Mongol ulasta kemzeegyi jike tyykete kengelelte olgoson baina. Iime jike kengelelte abaad bidener ke- delmeriee myrteigeer jabuulza çadaa ygei, tokiooldood baisan osoldol tasaldaluudiigi usadkaka ygei bol bidenii tolgoigi abka jo- sotoi Bidende eşee jamar ken- gelete keregtei geeçeb? Ende sajakan teb komiteedaas men urida zillin yresenii tariaanii do- jomkiigi koişoluulan kengelsen baina, engeregçe zilde keregse- liin tariaa 88000 toonno egesen baina, odoo zilde keregseliin ide- ke tariaa 3000 toonno manai res- pyyblike eke geze namiin teb komiteed togtooson baina. Namiin teb komiteedaas bidende iime enerkii sanalaar tusalamza egçe baikadani kedelmeriee sainaar jabuulza çadaa ygei bol bidneriin tologoigia abkada kamaagyi gee- şe, Bidener bol ene dutuu dun- da syilnyydiigi darui usadkaza, caaşadaa jabuulka kedelmeridee byri erçemteigeer orko josotoib- di.

Odoo bolzo baigaa somonii soveeduudiin kedelmeriçediin ku- ral, bolkojoo baigaa kolkoozçon udaarniguudiin kural, kedelmeri- çen kedee biçegçediin kural kuu- li sakigça kedelmeriçediin kural ba soveed zokicolçodiin kuraluud bol ene keregte ynekeeree ele- syylegdeze, şine ilaltiin telee te- mecen erid kubilalta kiike joso- toi.

-iin proletariaad oron ulasaa kamagaalka jaвadalda kezee вelen.

togtozo keleke negen zy- ron ulasaa kamagaalka ja- aina. XVII dugaar kuralda a keden olon zagsaal, de- aacanuud bolson baina. yyn Moskvaa kotiin prole- d namiin şugamiin ilaltiigi en, XVII dugaar jike kura- ooluudiigi bejelyylkeer, ke n baisanaa medyylze, baja nonostraaca yiledesen bai nii daraa, ulaan ceregiin agcaaliin demonostaraaca ene demonostaraacanuud R kedelmeriçen angiiin zy miin bodolgodo ynekeeree gesen namaas teleblegde- arç jike tesebiigi bejelyyl len baisanaa yzyylzei. Ene taraaca deere oron ulasaa alka, ceregiin bolboson oni segyyd: Tankeete, Zeniite taankanuud ba bişe too ygei olon, urid yzegdeegy i zebsegyydiigi karuulba dunda usan deere samarza lanka ezeebdi. Iime bolko- e taanka bol jamarç juuman saad kiize, togtoozo çada baina. Ene demonostraacii akan bidener karaa bişe, te ulasuudiin elçen sai- ceregiin ataşeenuud karal- ne jike ilalta juun deerees gekede—gancakan manai namaas ulas oroniigi indyysteri- zyylke gesen gol bodolgiin zeb baisaniigi gerşelze egene. Bidener iime ilaltatai, iime kycetei bolzo çadaabdi

Neker Staalin namiin XVII du- gaar kural deere kelkedee, bide- ner bol eb nairamdaliin keregiigi kezeede sakika begeed, kerbee kari gyrengyydees manai ulasta dobtolon orokiigi kycebelni, bide- ner cokiltiigi cokiltoor kariuucaza çadakabdi Ken manai ulastai ebiin nairamdal zokiookiigi kycebel, bi- denees kezeede kaluun tusalamza kylieeze abana. Zygeer „Manai orondo dobtolon orokiigi zabdagça ken tere bol gazar ondildog gakai konşooroo soveediin ogoroodto dakin şikekee bolitoroo katuu co- kico abka“ geze kelesen baina. Manai ulas aradiin byke azakuigi in- dyysterizyylkiin yndeseer oron ulasaa kamagaalka jabadaliigi jaa- ka argagyi beki bolgozo çadaa.

Manai nam ba kedelmeriçen angi bol socialiizmiin yrgen dob- tolgo jabuulsaar ene jike amzalta tuilaad caaşadaa jabuulka kedel- meriigi byri jikeer, byri gynzegii- geer abuulkiigi teleblebe. Iime tu- la odoo yjede amarka cag boloo geze temecelee sulduulka ba ilal- taas daşuuraza, medeeşerkeke ja- badal ton korotoi geze neker Staa- lin zaasan baina. Amzaltaas daşuu raka ygei, ulam erşemteigeer, ulam ergeer socialiizmiin keregiigi ergel zelke cag bolzoi. Kojordugaar ta- banziliin ulas teriin gol bodolgo bol „Kapitaliis etegeedyydiigi ba angiiigi jerenkii deereni ogtolon usadkaka, angiiin ilgaagi ba mel- zelgiigi tyryylze baidag şaltagaa- nuudiigi gyiced ygei kiike, kyn zonii ekonoomike ba ojuun sedkel- de şingesen kapitaliis josonii kog ylegdelnyydiigi, ilan dabaza, ulas oronii byke azalçadiigi angigyi so cialis niitiigi ynekeer medereltei ba idebkiteigeer baiguulagçad bol goko josotoi“. Ene angigyi socia- liis niite bol eeree zendee jaba- saar jirke ygei, kapitaliizmiin kog ylegdelyyd temecel ygeigeer kedii deeç usadkagdaka ygei.

Tiime tula kojordugaar tabanzil dotor emçedee ezerkeke zeeritei yzel ba ekonoomike bolon ojuun sedkelde şingesen kapitaliizm jo sonii kog ylegdelyydiigi usadkaka nelieed jikeken temecel bidenii urida baina

Iimede angiiin temecel suladana, angiiin daisadta çangaar daiçalan orkiin kereg ygei, prolitaari ula- siin kuuli zakirgaanii kedelmeriii gi suladkaza bolno geke metiin yzel baibal ton kortoi begeed tii- me yzeltei eris çangaar temeceke çukala baina.

Somonii Soveeduudiin kedelmeriiigi şuud şineekeke

Manai kedee gazariin somon toskonii soveeduudiin geşyydiigi zeeri şadaliin talaar ilgaza yzebel men kangaltatai baina. Byke ke- delmeriçediin 52 proceent ygei- tei doodo çadaltan baika juma. Somonii soveediin kedelmeriçe- diin 1762 kyni kolkoozniguud baina. Angiiin talaar kedii kan- galtataiç bolbol „somonii sovee- duudiin kedelmeride dutuu dun- da zyilyyd nileed olon baina, So- monii soveeduudiin kedelmeriçed jaaka argagyi oloor selgegdedeg baina. Jerenkii deeree 2523 kyn selgesen baika juma.

Iime bolkodoo somonii sovee diin kedelmeriçediigi iişe tiişeni kajaza, soveediin demokratiigi ebdegdene. Somonii soveediin kedelmeriçed negen gazarta tog- tozo kedelmeriledeg ygei baina. Zişeelkede: Anaagiin somonii soveediin tyryylegçe sunguuliaas koişo 5 udaa selgegdesen baina. Zakaamini aimagiin 13 somonii tyryylegçenyydte 47 ondo kynyyd selgeze baisan baina. Zarim somo- nii soveeduudta 6-7 dakin tyryy- legçenyyd selgesen yzegdene. Iime baidal bol ezegyi jabadalii- gi tyryylne, somonii soveediin kedelmeriçediin dyrşel abka ar- ga olgono ygei. Somonii sovee- diin tyryylegçedte sungaltaar or- son nekediigi albanaas kuulan abaad, tyynii orondo bişe negen kyniigi tomilon ilgeedeg baina. Ene bol soveediin demokraadii- gi solison jabadal men somonii soveediin pleenym bol ene kyn- de durtai dura gyigini urid medel ygei ceke jabuulagdadag uçaruud ali olon baina, tiime deerees te re bişe tyryylegçede durtai dura gyigini jaaza medekeb.

Emkidkeliin asuudaluud

i emkidkeliin kedelmeri iin diregtiiv gyicedkeke ba şugamiigi şuud gyicedkeke aas koino geegdeze jabana kedelmeride kancaliaar bi- meeted, alibaa zurgaanii yiledberiiin oronii byke ke- igi too tomço ygei olon mzasan seekter keltesyyd on fynkcionaal joso baina kcionaal joso bol namiin, viigi tergeer bejelyylte kan birokiaad meetedtei temece , karin yrgedkeze egene, r bol byke kedelmeriiin bai igi ogtolon şinedkeze, so- ba azakuin zurgaanuudii-

dberiiin princepeer baiguu- edkeke josotoi. Ketelberile adaliigi jerenkii bişe. ton dorkoi amidii bolgoko çu- aina. Byke kedelmeriiin ja- gi sainaar yzeze gynzegii- nilcaza, byke dutuu dundii- ylen gargaka josotoi.

i gazar tariaalangiin narko aparaadiigi abaad yzebel baraşagyi olon janza delmeritei keltesyyd baika tere olon keltesyydees al negen asuudaliigi şildken zaabol abkiin argagyi bygede beje beje- dee kajalsaad baidag baina. Tiime tula bidener gazar tariaalangiin ar kamaadiin kedelmeriigi SSSR-iin gazar taraalangiin arkomaadiin şi- nedkelde tokiooldluulan zokiooko josotoibdi Tenoe oroosto tariaanii deede pravleeni geze baiaa bege ed ene ypravleeni bol tariaan aza ltai kabaatai byke kedelmeriigi ja buulka baina.

Namiin baiguulaltiinç urilagdaza menee ton ondoogoor namiin bai guulalta emkidkeSdeke bolood. Ai mag rajoonguudiin namiin komi- teediin keltesyyd ygei bolgogdozo tyynii orondo kariuucalgata zaaba rçiguud geze baika bolbo. Tede instryygternyyd tus byridee somon toskon yiledberiin oronuudiigi ku baaza abaad ketelberileze baika boloo.

Soveediin talaar men tyynçelen kedelmeriiin baiguulalta şineer emkidkeke begeed odoo yjede zo kioogdozo baina. Byke kedelmeri- dee ton onco todorkoi kubaari ga rgaza nam soveediin disciplinigi deere ergeke ba kedelmeriçen by kenii kariuucalgiigi jikedkeze eze- gyi jabadliigi ogtolon usadkaka diregtiiv bykenii gyicedkeliigi cag yrgelze şalgaza baika too byridke liin jabadaliigi ton narin onco to- dorkoi bolgoko josotoi. Iime dee- rees urid baisan namiin kinaka ko miis ygei bolgogdozo tyynii oron- do namiin komiteediin dergede baika namiin kinaka komiis bai- guulagdana. Men tyynçelen urid baigaa kedelmeriçen tariaaçanii en speegciin narkomaadiin ba gyiced kel şalgaka komiie ygei bolgogdo zo tyynii orondo aradiin komisari- aadiin dergede soveediin kinaka komiis baiguulagdana Namiin ba soveediin kinaka tebiin komisnu- ud bol kizaar mozonuudta eese- diin teleelegçediigi baiguulza ke- delmeriigi emkidkene. Ede komii- siin kedelmeride olon niitees ba nen tyryyn kedee gazariin nam so veediin emkinyydees erkim tusa- lamza yzyylke çukala baina.

Namiin XVII-dugaar kuraliin em kidkeliin kedelmeri tukai gargasan gol diregtiivyyd tobçolon kelkede iime baina.

Erkim soveeduud

Buriaad Mongoliin zasagiin ga- zaraas keden somonii soveeduu dligi şalgaad yzekede, jamar so- mondo ken tyryylegçe udaan suu- san bainab tere somondoni byke kedelmeri sainaar jadadag, ceeg- cet nyyd sainaar kedeldeg, som- onii soveediigi toiron idebketen baiguulagdasan baika juma. Zasa- giin şadariin şalgaltaar ilerkedee- Selengiin aimagiin derestiin som- on men sain kedelze baisan bai- ka juma. Aia'riin aimagiin Ivaan- içeskiin som soveed sain kedelze, byke kedelmeriiin gyicedkeleer urid ilgarza garsan baina. Ivaan- çesk, som soveediin ene tuilasan amzalta jun deerees garaab ge- kede-imagta niite olonii dunda nebtergeliin ba sojol bolbosoriin k e d e l m e r i erkim sainaar emkidkegdessn ba urasaça bykli azakuin ba ulas teriin kompaani nuudta olon niitiigi ynekeer sai- naar kanduulza çadasan deerees bolson baina. Angiiin seremziigi deere ergeze, agiin daisanguudiin niuuca semeekeneer koroto kede- lmeri jabuulza baisaniigi ileryylen gar aza buta cokison deerees bol son baina. Somon dotoriin byke kedelmeride ezegyi, kariuucalga- gyi jabadaliigi yndeseereni usad- kaza,niitiin dtebkiigi oroilou jaba- san deerees bolbo.

Uul soveediin tyryylegçe neker Şirbakoov bol eeriingee kedel- meriiin gol zyilyydiigi temdeg- leed debteree B.M.G. Komiteed- Bazariinda ilgesen baigaa. Tere debterte yzekede, somoin dotoriin byke jabuulgiigi, byke kedelme- riçediigi ton nariaar yzeze tanil- caad, tus byrideni onco todorkoi zaabail egçe baisan baika juma. Uul somon dotoriiu kolkkzuudt şurgasan angiiin daisanguudiigi ileryylen gargaza seberlesen bai- na. Ene byke kedelmeriiigi neker Şirbakoov jabuulkadaa gancakan eeriin bejeer bişe, ergen olon itebkitende tyşeze, tedenii erkim sain tusalamzaar gyicedkesen bai- na. Neker Şirbakooviin. kedelmeri bol olon niitede yne- keeree zişee bolzo ekeer kedel- meri men. Neker Şirbakoov ene kuralda jireze eeriingee tuilasan byke ilaltanuudiigi ba jamar arga meetedeer kedelmerilesenee kele- ze egebelni byri sain baikai joso- toi aadla jireke ygeini jike muu bainai Neker Şibakoov somon dotoriin barilgiin jaaral kedel meritei tula,cuglaanda oçoko arga- gyibi gesen tilgaraama ilgesen baigaa.

Enyyn deerees medekede ene kynii ali tukai sainaar kedlmerile- ze, ali tukai oroldozo baisaniini ile baina.

dargaçundiigi kuriaaza abaad, te- deniigi de keregseleer kangaza baisan baika jum. Konkoliin tos- konii soveediin tyryylegçe Kozo- loov gegeg kakad liiter kara ar kiaar somonii soveediin tamagatai blaanka kynde kudaldaza baina. Şyyke tasalka gazariin keregees medekede keden olon somonii soveeduud negen kynde, keden dakin ondo ondoo spraavkanuu- diigi eggdeg baina Nege spraav ka ekedee niudargan geze egeed, negee spraavkadaa dunda çadaltai, ton ioebkltei, sain niuur men geze egesen baika juma. Kabaanii rajoondo 70-80 nasa kyresen Se- veerev geze kedelmeriiin kyce ygei, erketen dutuu kynde katuu daabari egeedi tereniigi dyyrgee ygei geze syydlesen baika jum. SSSR-iin prokuroor neker Akuulov, namiin kizaariin kojordugaar ko- nfereence deere iime zişee karuul- san baina: gakain porşoonko co- kisonii telee kojor zoniigi tolo- goin caaza kiike geze şiidkesen kereg tanii kizaarta bii geze kel- san juma. Enyyniigi kozom me- dekede, manai respyyblikiin jar- uuniin aimagta bolson kereg bai- ba. Edenerees gadna somonii so- vdediin kedelmariçediin zygees arki, kaarta erkilke, niudargaçuud- tai ba lamnartai guibaldaka g.m. uçaruud ali olon yzegdene. Ene juu gerçelneb gekede imagta ma- nai somonii soveeduud ton muu- gaar kedelmerileze zabkairan, an- giiin ba namiiin şugamiigi kazai- ruulza baisaniigi gerçelne.

gyicedkedeg ygei karin minii yyr ge bol ulas teriin kampaaninuu- diigi, deerees jirsen ene tere me- deenyydiigi kyrgeze baika jabadal bolno geze sanadag jabadalnuud baina. Ene bol ton buruu begeed somonii soveeduud bol niutag dotoroo ezen bolko ton jike oron men tula, niutag dotoriin baiguul- tada kemzee ygei jikeer orolcozo udaridaka josotoi. Juunda somo- nii soveeduud niutag dotoriin kar gui zamiigi saizaruulka jabadal ba sudar surguuliiin ger bairiigi barilga g. m. eesedee yysken jabuulka ygeib? Juunda somonii soveeduud niutag dotoroo eryy- liigi sakika jabadaliigi ba komu- naalina azaliigi erkilne ygeib? Juunda somonii soveeduud niuta- giin eldeb olzoboriiin oronuudiigi baiguulna ygeib? Juunda somonii soveduud eesediin selpoogiin ke- delmeriivi saizaruulkiin telee, eesediin yyskelge idebkiigi g a r g a n a y g e i b. ? E d e b y g e d e z y i l n y y d bol gancakan tebees udaridagdaka asuudalnuud bişe, karin niutagiin emkinyydiin eselte susalta yge- oroldoko asuudalnuud men.

Minii beje iimenyyd onco zyil- nyydte togtozo taa somonii so- veeduudiin kedelmeriçediin urida ton katuugaar tabikiigi oroldono. Minii beje bol VXII dugaar kuraliin togtooluudiigi yzeke ba gyicedkeke deerees erke bişe gar- ka josotoi gol asuudalnuudiigi ke- lene. Manai zorilgo bol odoo yr- gelzelze bykii amagalan bişe bal- dalaas garciin erid canga kede- meri jabuulka kereg baina. Enyy- n i i g i ş i i d k e k e zyil bol k a b a r i i n t a r i l g a men tula, kabariin rarilgiigi kaa gazar- ta ton bogonikon bolzor dotor erkim sainaar gyicedkeke kyndete yyrge baina Ene yyrgiigi bidende sainaar gyicedkekiin dyyren erke baidaltaibdi.

Odoo yjede ton sainaar keden olon kolkoozuud keden zuugaad somonii soveeduud baina, ede bol koino geegdeze jabasan kol- koozuudiigi tologoilon dakunlza bygediin kedeigee, bygediin ideb ki, bygediin ilalta tuiluulka joso- toi. Ene kuial deere orgoozo tug doro suuza baigaa zigşyyrte m u u g a a r k e d e l m erilsen somonii soveeduud eesediin şyymzeliin josoor, byke dutuu dundajaa bolşoviigoor ileryylze gargaka ba tyryy jabaa somon, kolkoozuudiin zişeete sain kedel- merinyydiigi eesedtee surgaal bol gon abça, tedenii arga meetedeer kedelmerileze, ton oiriin cagcoo tyryyn zergede zagcaka josotoi. Somonii soveeduudiin kedelmeri- çediin kojordoki kural deere, geedeze jabasan, melekein alkam- tai somonii soveeduud soveeduud geze nege negenç baika joso ygei Ton iimer kedelmerilekiigi bolşo- viignudaas erigdeke josotoi. Iimeer kedeleed baibal, manai Buriaad Mongol Respyyblike soveed sojuu- ziin negen, uridalan jabaa ynde- senii respyyblikiin zergede zagsa- kani damzaggyi. (nergime çanga aliga taşaan bolbo.

Darui gyicedkeke zyilyyd

Tiine tula somonii soveediin kedelmeriçediigi ton sain, angiiin talaar naidamtai, ulas terin talaar beledkeltei nekedeer bekizyylke çukala baina. Somonii soveeduu- diin kedelmeride angiiin seremzligi jaaka argagyi deere ergeke kama- giin çukala asuudal men.

Enyynii kazuugaar negen çuka- la zyil bolgon temdegleke uçar bol prolitaariiin digtatuuriin al- ban gazarnuud suladaka yjetei bolbo, kamtiin azaluud delgerkedee somonii soveediin byteeke kedel- meriigi bejedee abaad baiza ça- daka g. m. ton namiin şugamda arşa yzel garsan baina. Iime jaba- dal bolbol ton kootoi begeed, an- gigyi socialiis niitiigi baiguulka jabadal bol prolitaariiin digtatuu- riigi ulam bekizyylke, ulam kyce- tei bolgokiin yndeseer jabuulag- daka josotoi. Bodoto komuniizm belgemiigi baiguulaa ygei cagta zasag teriin jabuulga ogtolon su- ladkandaza bolko ygei. Tiime tula odoo yjede somonii soveeduudii- gi byri sainaar emkidkeke kama giin çukala baina.

Somonii soveeduud bol kedee gazariin aikabtar jike kariuucalga- tai ketelberileke ştaab men be- geed, somon dotoriin azakuin ba ulas teriin, sojol bolbosoriin, arig ceberiin baiguulaltiigi udaridaza baika ton jike kendetei oron men Kedii tiime bolboç ene bygediigi manai somonii soveeduud bol

Muu kedelmeritei soveeduud.

Iime sain zişeete kedelmeritei som soveeduudiin kazuugaar ton muu, angiin seremzegyigeer ked- elmerileze baisan somonii sovee- duud baika jum, zişeelkede: Agiin aimagiin Sydentiin somovii sovee- diin tyryylegçe. Namtain gegçe somonii dundiin barilgada niu-

II

Namiin XVll dugaar jike kuraliin ogtooliigi bejelyylkiin gol dyngyyd

ner kaişan geze ene jike tog liigi gyicedkeke josotoib ul togtooluudiigi toiruulan am soveediin emkinyydiigi niitiigi elsyylze byri jike teigeer kedelmerileke ba ke eke josotoibdi. Manai Bu- Mongol Respyyblike bol an koişo eeriingee kedelme- bolgoson zyilni juub geke en keseg aftanoomita mozo iees byriidesen Buriaad bligiigr negedken kedelme buulgiigi şinedkeke zorilgo belegi Ene talaar manai blikiin kedelmeriçen angi lçan taariaaçan bol uul blikiigi bekizyylke talaar i yndesenii bodolgiigi erki- yicedkee geze bolno. Ma- spyyblik in saja togtozo bai le angiiin daisanguudiin zv uriaad zon Oros yndesete ileed caaşaa kegzeze çada- ka ygei geke meteer Buriaad yn- deseteniigi Orosuudaas oncogoidu ulan tasalkiin zorilgonuudiigi ma- nai Buriaadiin nacionaal demok- raad yzelten ba lama nojod niu- dargaçuudaas kedii jikeer oroldo- bon. baina. Ene nam ba zasagiin bodolgodo eris karşa kara yzeliin keregiigi bidener ileryylen temece ze buta cokison baina. Bidener bol Leeninii yndesenii bodolgiigi beje lyylen gyicedkeze internacionaaliin eb negedeliigi gol bolgokiin ynde seer eldeb tereliin kelberelnyydtei jemecese butacokizoi Ene keibere nyyd bol negen talaas baruun yynii opurtaniizma negee talaas ke orosiin deenrenkii şoviniizm el ba yndese barimtalka nacio- naliizam baisan. Ede bygede kel- berelnyydiigi tolgoilzo jabaa lama oudargan nojodiin zyrçeliigi buta ekin namiin zinkeni çugamiigi jelyylze Buriaad Mongol Ulasii- gi azakuin ba sojol bolbosoroliin talaar nilieod uragçani kegzeeze aldasan baina. Ene ilaltiin barim a bolko zyil bol Buriaad Mongol ulasiin arban ziliin aftonoomita ba iguulalta men baina.

Gebeç, namiin şugamda zyrisen kelberelnyyd gryypenyydiiu teme- celyyd odoo kyrter ygelzelseer bai na. Tiime tula ede kelberelnyydtei temeceke jabadaligi jaabaç sulad kaza bolko ygei. Bidener bol res- pyyblike indyysterizyylze bainabdi Kedee azaliigi ton jikeer şinedke ze kedee azaltanii 65 kubiigi kol koozdo ilesyylze çadaabdi. Iime deerees Buriaad Mongol Ulasta so cialiis ekonoomikiin fundaaminta baiguulagdaa geze keleze bolno. Buriaad Mongol Ulas socialiis zam da orozo batazaad angigyi socia- liis belgemiigi baiguulziin telee temeceze baiua,

Amaglaan вişe вaidaliigi usadkaka.

nai Buriaad Mongoliin Res- e azakuin ba sojol bolbosoroliin olon kedee azaliigi şined- iguulkiin talaar kedii jike ç bolbol dutuu dunda zyi- aikabtar jike baina. Manai blike bol SSSR-iin tyryy ja- desenii Respyyblikenyydees e ygei jike geegdeze jabana. teb komiteedaas engereg- i avguusta 15-da gargasan l dotor manai Zyyn sibiir ba d Mongol Respyyblikiigi lan bişe baidaltai geseni ton ngeregçe zilde bidener bol ulas teriin gol gol kampaaninuu- diigi unagaasan bainabdi (tariaa tuşaalga paar beledkel modo beled kel ba mal azaliigi ergedkekiin orondo dooşoni oruulsan g. m.) Ene juun deerees boloob gekede, —gancakan manai kedelmeriiin muu deerees boloo geze medeke keregtei.

Neker Staalin bol namiin XVII dugaar jike kural deere mal azal tukaida nilieed gynzegiigeer togto- zo kelesen begeed byke soveed sojuuza dotor odoo kyrter maliin too dooşoo oroson kebeeree baika baina gancakan gakai 1933 on do- tor eedee bolson baina.

Soveed sojuuza dotor maliin too tologoi kedii jikeç korobol manai respyyblike meteer malaa korooson gazar baika ygei. Bide- ner bol 1933 onii medeegeer ma- liin too tolgoigi 61% korooson bainabdi. Tiime bolkodo biden- de zebken 39% mal yldesen bai- na. Ene bol gaikaltai jike amaga- lan bişe baidal men baina. Neker Dorzeejev ene kural deere mal azaliin baidal ba mal azaliigi keg- zeeke tukai delgerengyi iledkel

Kiliiin ca

Zakiaa Japoonii ceregiin baaza

Beipen 16 (TASS) Żekeegiin proviincoos zugdagçadta tusalka teleelegçi ba „Beipin kromiikto" geze soninii biçegçed Japoonii Żekeedaki proviineado jamar surtaaltai baisaniigi çukalaçalan medeecene.

Japoonii ceregyyd proviinciigi eeriingee ceregiin baaza bolgozo baina. Syyliin zilyydiin yjede Japoonii ceregiin kuuli Żekeede 12 ceregiin aerdroom barisan baina. jikenyyd barigdasan aerdroomuudligi kelbel;

Çeendede (Żekeein proviiciin egeel jike koto), Çifiindo (Çeende kotoos koişo) Veiçaanida (Çeendees baruun koişo) Pincgaanido (Çeendees zyyn zygte) Liniganida (Pinayaanaas zyyn koito zygte) Lyarpiinido (Çeendees uragça) Çaajaanida Limyaanaas zyyn koişo) kajado (Żekee proviineciin zyyn koiguur). Basa japoonii zonkilogçod proviinc Çakaariin zyyn talaar neg keden aerdroom baiguulba nerelbel: Dolonuudta, gyjiaanida, Dakejkeede baiguklagdasan baina, Ceregiin avtomobiliin kargui jike kyçeteigeer baiguulagdaza baina. Meneo bykii proviinciin Strateigiin pyynketiigi karilcuulka kargii bytesen baina. Basa jamarç cagta japoonii cereg kailaasuu ali Pinciyaanaaşuu çakaar proviinciin zyyntei kajagdaza bolko baina. Basa tyynii dunduur temer zamiin baiguulalta jabaza baina.

Beipin—Çajaansk temdegiin Mysee—Şankaigyanii temer zam Sanişicziaodo dyte oçocon baina. Ene temer zamiin şugam bolbol Pinciyanida ijyyni sarada oçozo tolobo ba Çeendede 1934 ondo oçozo toloko geże bagcaag... Men tyynees gadna Çeende... beikoov (Strateiguu çukala... kete Beipinees koito zygte)... riigi karilcuulka temer zam... guulagdaka baina. Żekeede ... kai—peenii kamaanda doroki... gaar dibiize bairalba. Japoo... reg tariaaçaniigi kara tamak... kiigi albadana.

Japoonii militaliistnuud yjede Żekeede kojor azalt... na:—kara tamakinii tataiga b... dan.

Bitadiin dykerigiin basa ... keni Japoonii aagentanuud ... koloos koişo arad zoniini ... karuulka edeer ergeneer ... kiibe geze koito kitadiin o... giigi Japoonii ceregyyd g... absananaas koişo ene gazaru... kyn amitaniigi munkaruulka ... maa jikeer delgersen baina.

Moskvaa 16 (TASS). SSKR-iin TGK-iin prizidiym arkiteegtor V.A. Vesniiniigi azaliin gabjaanii ulaan togiin oordinoor şagnaba. SSKR-iin TGK-iin priziidyymiin zasidaanlaar kende azal yilepberiin aradiin komisaariin orlogço Raştaagçagta, sojuuzazootiin erkilegçe Boroodovto, Kabaaroovskiin Oosipovska zatoonii inzineernuud Voliinskdo ba Gioorgijevtonuudta Leeninii oordin olguuiba. Azaliin gabijaanii ulaan tugiin oordinoor çernoreeçansk kiimiin kambinaadiin barilgiin kedelmeriçed şagnagdala. Basa CAGJ-iin kedelmeriçed. Basa zarim kedelmeriçedte ulaan togiin gabijaata oor n olgdilsan baina.

Praaga 19 (TASS). Gadaada keregiigi erkiegçe miniistr Beneeş Çakoslaaviin zasagiin gazaraar dyyren zebleze kelcegdesen şine naimaanii kelceenii dprdepto egebe. zeblelte ulasta togtomol diptomaad karilcaa baiguulka jabaoal bolbol jamarç josn tedii zyil ygcigeer Moskvaa kotodo elçin said ilgeeke zergeer jabuulaggdaka baina.

Beerlin' 19 (Tass). Leinpciigdo deede şyyke tasalka gazarta Dycildeeriin komuuiistnariin „eesedtee 3 kiilo kagad cilaniisto kaalitai şuudai niuuza baisan"-geze gemnegdesen şyyke tasalka kedelmeri ekilbe. Basa tere koro bolbol şty-mviigyydiigi alakiin tula niuuza baisan geze gemnegdebe. „Ekspeertnuud" enyynii zergiin cianiilsto kaali bolbol 180 kyniigi alaza bolko geze kelelcene Zemeten bolbol tus gemiigi ogtolon arcaba. Dimiitrov' Popoov, Toorgli, Taamv nuudiin şyylgen deere „kerreg komuniizmiin tukai" keereleesen baina, „korlogço uridaas temeceke gesen bel... bol komuniis namda esergy... jike beledkel bolzo baina.

Loondon 19(TASS). Neker c... giin miniistr Aangliiin cereg... nii yjede pyynketiigi kamag... sain duranii tusagaar atriaa... bolgoke geze medyylbe. Tus aad bolbol Aangliin gartg do... cergiin sostaav dotor orood, ooliin kamagaallgiin koorpys nerlegdeed baika. Tus otri... anka tyryyn saldaad jabsan... abtaza baina. Teden deere za... ba bişe ton sukala dazarnuu kamagaalka daalta daagdaka... „Gancakançigi cereg dainii gyçidees kamagaalka b şe gadaadiin ba dotodiin koito sanaas kamagaalna."